

ITSENSÄ TUTKIMINEN

Mt 21:28–32
(12 HJS II vk)
Vantaa
(27.8.2017)

Kunnioitettu juhlaväki! Selvyden vuoksi kerron teille seuraavan: Minä en ole Piispa Risto Soramies enkä ole ilmoittautunut koko tähän juhlaan. Piispa Soramiehen toimittamaan kolmeen edelliseen pappisvihkimykseen olin ilmoittautunut mukaan etukäteen. Yhteenkään niistä en päässyt, sillä olin joutunut joka kerran päivää paria ennen sairaalaan. Nyt päätin, etten ilmoittaudu lainkaan, jotta en joutuisi sairaalaan. Johtopäätökseni toimi, mutta vain puolittain: minä en sairastanut, mutta Piispa Soramies sen sijaan sairastui. Siksi olen nyt täällä, Soramies on sen sijaan petissä.

Teksti:

Jeesus sanoi ylipapeille ja kansan vanhimmille:

"Mitä te tästä sanotte? Eräällä miehellä oli kaksi poikaa. Hän meni toisen luo ja sanoi: 'Poikani, mene tänään viinitarhaan työhön.' 29. 'En minä halua', poika vastasi. Sitten hän kuitenkin tuli toisiin ajatuksiin ja meni. 30. 'Isä meni toisen pojan luo ja sanoi tälle saman. Poika vastasi: 'Menen kyllä, isä', mutta ei mennytäkään. 31. Kumpi näistä kahdesta teki, mitä hänen isänsä tahtoi?"

"Edellinen", he vastasivat. Jeesus sanoi: "Totisesti: portot ja publikaanit menevät Jumalan valtakuntaan ennemmin kuin te. 32. Johannes avasi teille vanhurskauden tien, mutta te ette uskoneet häntä. Portot ja publikaanit sen sijaan uskoivat, ja vaikka te sen näitte, te ette jälkepäinkään tulleet katumukseen ettekä uskoneet häntä." (Mt 21:28-32.)

JOHDANTO

- a. Jeesus on viimeisiä päiviään Jerusalemissa ennen ristiinnaulitsemistaan ja aloittaa keskustelunsa ylipappien ja kansan vanhinten kanssa. Kuulemamme jakeet osoittavat, että Jeesus tarkoituksella ja oikein alleviivaten tahtoo tehdä selväksi ylipapeille ja kansan vanhimmille, mikä on heidän tilansa Jumalan silmien edessä.
- b. Tekstimme sisältää Jeesuksen vertauksen ja sen selityksen. Vertaus on Jeesuksen kertomus isän kahdesta pojasta. Ensimmäinen pojista isän pyytäessä häntä viinitarhaansa työhön, vastaa kieltävästi, mutta menee kuitenkin, toinen vastaa myöntävästi, mutta ei mene.

Vertauksen selitys on Jeesuksen sanoissa ylipapeille ja kansan vanhimmille, näissä:
”portot ja publikaanit menevät ennen teitä Jumalan valtakuntaan.”

- c. Tämän mukaan isä eli viinitarhan omistaja, on Jumala. Ensimmäinen pojista edustaa porttoja ja publikaaneja eli julkijumalattomia, toinen ylipappeja ja kansan vanhimpia. Viinitarhaan työhön meneminen on Jumalan valtakuntaan menemistä. – Perehdytäänpä tarkemmin kyseiseen vertaukseen ja sen sanomaan.

1. VIINITARHAN OMISTAJAN JA HÄNEN POIKIENSA VÄLINEN SUHDE

Aloitamme tarkastelemalla viinitarhan omistajan ja hänen poikiensa keskinäistä suhdetta.

1.1. Viinitarhan omistajan suhde poikiinsa

Ensin silmäys viinitarhan omistajan suhteesta poikiinsa. Viinitarhan omistaja ei käänny joutilaina maleksivien ja tuntemattomien miesten puoleen, vaan omien poikiensa puoleen. Hän tuntee heidät heidän syntymästään saakka. Hän on nähnyt heidät kehossa, nähnyt heidän ensimmäiset horjuvat askeleensa, nähnyt heidät koulupoikina, nähnyt heidän varttuvan miehiksi.

Tekstimme mukaan Jumala tunnustaa lapsikseen sekä portot ja publikaanit eli jumalattomat että ylipapit ja kansan vanhimmat. Olihan heidät kaikki otettu Jumalan kansan jäseniksi vanhan liiton sakramentin ympärileikkauksen kautta.

Samoin hän tunnustaa lapsikseen meidätkin. Hän on nähnyt meidätkin pienestä saakka. Hän on itse kasteessa synnyttänyt meidät lapsikseen. Kristus on pukeut meidät silloin vanhurskaudellaan ja Pyhä Henki on meidät uudestisyntyttänyt Jumalan lapsiksi ja tehnyt asumisjakseen. – Me olemme Jumalan lapsia, koska meidät on kastettu Jeesuksen yhteyteen.

Taivaallinen Isä tulee tänään meidän luoksemme, puhuttelee meitä tämän päivän evankeliumilla rakkaasti ja sanoo: ”Lapseni, poikani, tyttäreni.”

1.2. Poikien suhde isäänsä

Sitten silmäys poikien suhteesta isäänsä. Vertaus paljastaa erään yhteisen piirteen mainituista kahdesta pojasta. He eivät ole työssä isänsä viinitarhassa. He ovat vieraantuneet sisäisesti isästä ja Jumalan valtakunnasta.

Kummallisia Jumalan lapsia! Asuvat kotonaan, syövät kodin ruokapöydässä, mutta tekevät työtä aivan vieraan isännän, itse asiassa vihollisen viinitarhassa. Aivan viime vuosia lukuun ottamatta miltei kaikki suomalaiset on kastettu Jumalan lapsiksi. Aika monet heistä käyvät silloin tällöin – esim. perhejuhlien yhteydessä – kuulemassa Jumalan sanaakin, mutta käytännössä palvelevat aivan toista isäntää ja hänen valtakuntaansa?

Raamatussa annetaan tällaiselle lapselle ihan toinen nimi, kauhea nimi: Perkeleen lapsi. Perkeleellä ei tosin ole lapsia, hän ei ole ketään luonut eikä lunastanut. Mutta kun hän sokaisee Jumalan lasten silmät, saa hän heidät palvelemaan itseään. Epäuskonsa tähden he muuttuvat sydämeltään Perkeleen lapsiksi. – Todella kummallisia ovat sellaiset Jumalan lapset, lunastetut ja kasteessa uudestisyntyneet, jotka ovat sydämeltään vieraantuneet taivaallisesta Isästä ja ovat vieraan isännän palveluksessa?

2. ISÄN KUTSU JA POIKIEN VASTAUS

Toiseksi tarkastelemme isän kutsua ja poikien vastausta isän kutsuun. Isä kääntyy molempien poikiensa puoleen erikseen ja pyytää heitä: ”Poikani, mene tänään tekemään työtä minun viinitarhaani.” Hän on murheellisena katsellut poikiensa kehitystä ja nähnyt heidän vieraantumisensa. Hän ei puhu molemmille yhtä aikaa. Hän puhuu kumpaisenkin

kanssa kahden kesken. Kumpainenkin tulee tietämään, että kutsu koskee juuri häntä. – Kuulemme poikien vastaukset.

2.1. Ensimmäinen poika kovettaa kasvonsa ja vastaa tiukassa äänensävyssä: ”En tahdo.”

Ensimmäinen poika kovettaa kasvonsa ja vastaa tiukassa äänensävyssä: ”En tahdo.” Jeesuksen sanojen mukaan ensimmäinen poika edustaa tässä porttoja ja publikaaneja eli julkisyntisiä. Heidän koko käytöksensä, heidän sanansa ja tekonsa, huutavat isän kutsua vastaan: ”En tahdo, en tahdo!”

Silloin tällöin moni hengellisesti Jumalasta vieraantunut ja maailmaan mennyt Jumalan lapsi toivoo, että Jumala kuulisi hänen vastauksensa ikään kuin hän olisi sanonut: ”*En voi, en voi* uskoa Raamatun sanaa, en voi uskoa, että Jeesus on siinnyt Pyhästä Hengestä, en voi uskoa, että toinen voi kärsiä toisten syntien rangaistuksen.” Ja kuitenkin pohjimmainen syy on siinä, että he *eivät tahdo* uskoa. ”Jerusalem, Jerusalem, kuinka usein minä olenkaan tahtonut koota lapsesi, niin kuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle. Mutta te ette ole tahtoneet.”

2.2. Varmaan isä esittää myös toiselle pojalleen murheellisena saman kutsun

Isä esittää myös toiselle pojalleen – varmaan murheellisena – saman kutsun. Isän mieli tulee iloiseksi, kun hän kuulee toisen pojan suusta vastauksen: ”Kyllä minä menen.” On hyvä kuulla, että Jumala saa tällaisiakin vastauksia. Miksi esimerkiksi konfirmaatiojuhlat ovat niin liikuttavan kauniita? Eivätkö juuri siksi, että niissä nuoret elämänsä keväässä vastaavat myöntävästi Jumalalle: ”Kyllä minä menen, Herra. Tahdon, tahdon.” Tahdon uskoa Jumalaan Isänäni, Jeesukseen Vapahtajanani, Pyhään Henkeen pyhittäjänäni. Tahdon noudattaa Jumalan sanaa ja seurata Vapahtajaani Jeesusta Kristusta.”

3. POIKIEN MENETTELY KÄYTÄNNÖSSÄ

Kolmanneksi tarkastelemme sitä, miten pojat menettelivät käytännössä. Jonkin ajan kuluttua isä menee viinitarhaansa ja häntä kohtaa siellä hämmästyttävä näky. Hän näkee, että siellä hänen toinen poikansa on. Hän menee lähemmäksi ja havaitsee, että siellä oleva poika ei ole se, joka oli luvannut mennä vaan se, joka oli vastannut hänelle jyrkän kieltävästi.

3.1. Mitä on tapahtunut? Jeesus sanoo tästä pojastaan: ”Jäljestäpäin hän katui ja meni.”

Mitä on tapahtunut? Jeesus sanoo tästä pojastaan: ”Jäljestäpäin hän katui ja meni.” Ei näin käy aina Jumalan valtakunnassa. Muun muassa faarao yhä uudestaan paadutti sydämensä. Voimakkaasti Jumala häntä kovin koettelemuksin kutsui, mutta hän paadutti sydämensä ja hukkuu. Näemme, miten ristipuulla kuolema silmien edessä toinen pahantekijöistä pilkkaa Jeesusta. Pilkkaa puhuen hän lähtee täältä. Hän ei jälkeensä katunut. Hän pysyi johdonmukaisena pilkkaajana kuolemaansa saakka, loppuun asti.

Mutta on toisia, jotka jälkeensä katuvat. Niin, jälkeensä. Kuinka pitkälle tämä jälkeensä voi mennä? Ajattele toista ryöväriä ristillä. Ihan helvetin portille hän joutui, ja kuitenkin paratiisin portti aukeni hänelle. Eiköhän esimerkiksi moni suomalainen sotilas viime sodan aikana kranaattisateessa ja tykistön täristellessä maata kuoleman kanssa

taistellessaan katunut ja mennyt Jumalan valtakuntaan kuten tekstimme portot ja publikaanit.

Uskova äitini kuoli vuonna 1945 ennen sodan päättymistä. Minä olin perheen kuudesta lapsesta toiseksi vanhimpana tuolloin 10-vuotias. Sen jälkeen meillä lapsilla oli ”keinoemona” isäni perheetön körttisisar, Emma. Emma-täti oli pyhäkoulun ja kiertokoulun opettaja sekä Juvalla ja Anttolassa laajalti tunnettu maallikkosaarnaaja. Hän kertoi sotien päätyttyä, ettei Juvalla ole ainuttakaan miestä, joka ei olisi kirjoittanut hänelle rintamilta ja pyytänyt esirukouksia. Uskon sen, vaikka Juvalla oli tuolloin yli 12 tuhatta asukasta. Kirjeitä tuli niin paljon, että Emma-täti joutui sotien aikana lopulta sanelemaan kirjeensä ja hankkimaan itselleen sihteerin.

Kuulin vuosikymmeniä sitten Suomen Ev.lut. Kansanlähetyksen hallituksen pitkäaikaisen puheenjohtajan ja Uuden Tien päätoimittajan Eino J. Honkasen saarnan tästä tekstistä. Hän sanoi olevansa tuo Jeesuksen kuvaama isän ensimmäinen poika. Hän sanoi tietävänsä sen siitä, että hänen uskovat vanhempansa olivat rukoillen kyselleet Taivaan Isän johdatusta pojan nimeä ajatellen. Taivaan Isä johdatti hänen nimekseen Eino sen tähden, että hän sanoi ensin Jumalan armokutsuun: ”Ei!” Myöhemmin rintamilla ollessaan ja vaikeasti haavoituttuaan hän ajatteli asiaa tarkemmin ja sanoi Jumalalle: ”No – – kyllä minä menen.”

3.2. Mutta tuo toinen tekstimme poika hämmästyttää yhtä paljon kuin ensimmäinenkin.

Mutta tuo toinen tekstimme poika hämmästyttää yhtä paljon kuin ensimmäinenkin, tosin kielteisesti. Hän nimittäin vastasi: ”Kyllä minä menen, Herra.” Mutta sitten ei mennytkään. Ei aina tarvitse käydä näin, voi pysyä kasteen armossa. Lapsi voi uskovaisessa kodissa, jossa armonaurinko häntä ympäröi, pysyä uskovana. Hän kasvaa lapsen uskosta aikuisen uskoon, usein hiljaa ja huomaamatta.

Tekstimme vertauksessa ei käy niin. Toinen poika lupasi, mutta ei mennytkään. Jeesuksen ajan ylipapit ja kansan vanhimmat olivat hänen kaltaisiaan. Heidän temppelissä suorittamansa jumalanpalvelukset olivat teknisesti oikeita, mutta niistä puuttuivat Jumalan kuuleminen ja todellinen sydämen yhteys Jumalan kanssa.

Meillä voi olla ulkonaisesti oikeaa kristillisyyttä, jopa niin, että mittaamme sen perusteella toisiakin. Jumala kuitenkin näkee totuuden. Sydämen kristillisyyks vie taivaaseen, tekninen vain ulkonainen kristillisyyks, vie vain oikeisiin, mutta onttoihin ulkonaisiin suorituksiin.

Suljetun oven takana on kerran monia, jotka ovat lepyttäneet Jumalaa joillakin hurskailla tavoilla ja pyhillä lupauksilla, mutta ovat pysyneet silti Jumalan valtakunnan ulkopuolella. He ovat eksyneet luulemaan ulkonaisten muotojen ja hartauden riittävän kantamaan heidät iankaikkiseen elämään.

Moni nuori on sanonut konfirmaatiotilaisuudessa tänäkin kesänä Jumalalle ”kyllä”, mutta sitten on mennyt maailmaan. Eikä siinä kaikki. Monet kirkkomme tämän päivän johtajat ovat tismalleen samanlaisia kuin Jeesuksen ajan ylipapit ja kansan vanhimmat. He suorittavat jumalanpalvelusrituaalinsa oikein, mutta käytännössä he ovat Kristuksen ristin ja Jumalan valtakunnan vihollisia ja hänen seurakuntansa vainoajia. – Herra armahda heitä ja armahda meitä!

PÄÄTÖS

Tekstissämme Jeesus opettaa meille sekä oikeata pelastuksen vastaanottamista että Jumalan tahdon tekemistä.

1. Ensiksi, ajattelen, että varsin monet meistä ovat vertauksen ensimmäisen pojan kaltaisia. Olemme ensin antaneet Jumalan valtakunnan pelastuskutsuun kielteisen vastauksen, mutta sitten olemme kuitenkin – kuka mistäkin syystä – taipuneet parannukseen ja palaamaan lapsena saamamme kasteen ja pelastuksen yhteyteen. Emmehän me muuten olisi ja viihtyisi seurakunnassa ja ehtoollisyhteydessä.
2. Toiseksi, ajattelen, että monet oman aikamme kirkon johtajista – mutta myös seurakuntalaisista – voivat olla vertauksen toisen pojan kaltaisia, jotka sekä Jumalan tahdon tekemistä että pelastuksen vastaanottamista ajatellen ovat menettelleet hänen ja Jeesuksen ajan ylipappien ja kansan vanhinten tavoin. He ovat sanoneet menevänsä työhön isänsä viinitarhaan eli Jumalan valtakuntaan, mutta eivät ole kuitenkaan menneet, vaan ovat sydämeltään Jumalan valtakunnan ulkopuolella ja jopa sen vihollisia.
3. Kolmanneksi, tiedätkö, että kertomuksen miehellä olisi voinut olla myös kolmas ja neljäs poika? Kolmas poika olisi sanonut, ettei mene eikä olisi mennytkään. Hän olisi ollut aitona jumalattomana rehellisempi kuin vertauksen toinen poika, mutta ei tietenkään olisi saanut rehellisyydestään mitään etua Jumalan edessä. Hän olisi ollut vertauksen toisen pojan ja Jeesuksen ajan ylipappien ja kansan vanhimpien kanssa yhtä kaukana Jumalan valtakunnasta eli sen ulkopuolella. – Olisiko niin, että tänään enemmistö uuspuolanistuvassa Suomessa olisi jo tämän oletetun kolmannen pojan kaltaisia?
4. Neljänneksi, ihannetapaus olisi ollut neljäs poika, joka kehotuksen kuultuaan olisi sanonut menevänsä Jumalan viinitarhaan eli Jumalan valtakuntaan ja olisi myös tehnyt niin ja täyttänyt kaikessa Jumalan tahdon. Tämä neljäs poika on todellisuudessa olemassa. Hän on se, jonka Nebukadnessar näki tulisessa pätsissä Sadrakin, Meesakin ja Abednegon kanssa ja josta hän sanoo: ”*Katso, minä näen neljä miestä kävelevän vapaina tulossa, eivätkä he ole vahingoittuneet, ja neljäs on näöltänsä niin kuin jumalan poika*” (Dn 3:25). Hän on Jeesus Nasaretilainen, Jumalan oma Poika, jonka elämä ja työ *sekä kuolema luetaan kasteen ja uskon kautta meidän hyväksemme ja jonka tähden ne, jotka Häneen turvaavat, pelastuvat iankaikkiseen elämään.*
5. Viimeiseksi herätän kysymyksen: Miksi Jeesus ottaa tekstissämme esille vain mainitut kaksi viinitarhan omistajan poikaa? Mielestäni siksi, että Hän haluaa korostaa Jumalan seurakunnan johtajien ja paimenten vastuuta – sekä silloisten että nykyisten. Selkeimmin ja hätkähdyttävimmän se tapahtui ensimmäisen ja toisen pojan vastakohtaisuuden avulla. 2000 vuotta sitten vanhan liiton Jumalan kansan johtajat ymmärsivät Jeesuksen puheen, suuttuivat ja tapattivat Hänet. Monet tämän päivän uuden liiton kirkon johtajat eivät ymmärrä Jeesuksen puhetta ja menettelevät sen tähden samoin eli vainoavat niitä, jotka ymmärtävät ja seuraavat sen tähden Kristusta.

Ja sitten, ystävämme kasvatustieteen maisteri ja hyväksyttävät teologiset opinnot suorittanut **Juuso Mäkinen!** Kun nimesi on Juuso, eikä Eino, et liene vertauksen isän ensimmäinen poika. Toivon ja toivomme, ettei sinusta koskaan tulisi hänen toista poikaansaakaan. Miten sinä sijoituit tämän päivän saarnatekstiumme, sitä minä en tiedä. Mutta ajattelen, ettei se ole niin oleellista.

Juuso, tärkeintä on, että kuvittelemamme vertauksen neljäs poika eli Jumalan ainokainen Poika, Herramme Jeesus Kristus, pysyisi elämässäsi kaikessa ensimmäisenä. Vain Hänessä on syntien anteeksiantamus, elämä ja autuus – myös papille. Sen tähden pappikin voi pelastua.

Aamen.